

VO Surhuisterveen

Ons pestprotocol

PESTEN!

December 2016

Inleiding

Dit is het pestprotocol van OSG Singelland locatie VO Surhuisterveen. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen. Ten eerste blijven de door de leerlingen opgestelde regels gelden welke momenteel worden gehanteerd. Deze regels zijn door de leerlingen van Singelland zélf geformuleerd. Namelijk:

Op VO Surhuisterveen is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn zolang de afgesproken regels niet overtreden worden of iemands persoonlijke grenzen overschreden worden. Bij pesten worden iemands grenzen overschreden en dat past absoluut niet bij het klimaat dat wij nastreven. Ons doel is dat iedere leerling bij ons op school een veilige leerplek heeft.

Om dit klimaat voor iedereen te borgen dient er aandacht besteed te worden aan de signalering en/of melding van het pestgedrag. Melding en signalering schieten vaak tekort waarbij de gepeste leerling nog vaak met het probleem alleen staat. Daar willen wij wat aan doen. Bij ons is er aandacht voor de slachtoffers, voor de pester(s), maar ook voor de tussengroep welke een belangrijke rol kan spelen.

Hoofdstuk 1

Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

- **Verbaal:** Schelden, vernederen, dreigen, bijnamen, belachelijk maken etc.
- **Lichamelijk:** Trekken, duwen, schoppen, haren trekken, wapengebruik (fysiek).
- **Intimidatie:** Opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, aankijken.
- **Uitsluiting:** Negeren, doodzwijgen, uitsluiten van feestjes of opdrachten.
- **Stelen:** Afpakken of vernielen van schoolspullen, banden lekprikken, vernielen van andermans eigendommen.
- **Afpersing:** Afdreigen van spullen/materialen of diensten.
- **Digitaal pesten:** Versturen van anonieme berichten met belastende inslag zoals foto's, teksten, lijsten. Bedreigen via tekstberichten.

Hoofdstuk 2

Uitgangspunt bij pesten

Wanneer pesten en pestgedrag plaatsvindt ervaren wij dat als een probleem op onze school, zowel voor de docenten als de ouders, de leerlingen, de gepeste leerlingen de pesters en de zwijgende groep leerlingen. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd. Docenten en ondersteunend personeel moeten alert zijn en optreden tegen pestgedrag in algemene zin. Dit door duidelijk stelling te nemen en adequaat op te treden tegen het pestgedrag. Wanneer pesten, ondanks eerdere inspanningen, weer optreedt voert school de opgestelde protocollen uit. Het pestprotocol dient door alle medewerkers onderschreven te worden en aan een ieder die er mee te maken heeft ter inzage worden aangeboden.

Competenties van het personeel

Elk personeelslid van Singelland VO Surhuisterveen draagt bij aan het gedrag van de leerlingen door ongewenst gedrag af te keuren en gewenst gedrag te stimuleren. Dit geldt ook voor pesten. Personeel wijst leerlingen op de noodzaak van het hebben van wederzijds respect voor elkaar en elkaars eigendommen. Tevens heeft al het personeel een duidelijke signalerende functie. Zij ondernemen op het moment van pesten actie en lichten de mentor in van de gepeste en de pester. Al het personeel heeft een voorbeeldfunctie en laat zien dat we respectvol met elkaar om horen te gaan en spreekt leerlingen aan op zowel goed als ongewenst gedrag.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets dat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of ze spreken Fries in plaats van Algemeen Beschaafd Nederlands. Een kind dat wordt gepest praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat het niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden, van belang voor ouders en leerkrachten:

- Niet meer naar school willen
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig vage klachten hebben, hoofdpijn of buikpijn
- Bepaalde kleding niet meer willen dragen
- Thuis of op school prikkelbaar zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er immers om om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een leerkracht is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Hoofdstuk 3

Het pestprotocol

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders/verzorgers waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en vervolgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders/verzorgers en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop op steekt. Dit staat aangegeven in het pestprotocol.
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

School maakt gebruik van de vijfsporenaanpak om het pesten in goede banen te leiden.

De algemene verantwoordelijkheid van de school:

- De school zorgt dat de directie, mentoren en docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. Uitgaande van de acht leefregels.
- De school werkt aan een goed beleid rond het pesten, zodat de veiligheid van de leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt:

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd.
- Er wordt overlegd wat eventuele oplossingen kunnen zijn.
- Het aanbieden van hulp door vertrouwenspersoon of schoolmaatschappelijk werk.

Het bieden van steun aan de pester:

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp voor achterliggende problematiek.

Het betrekken van de middengroep bij het probleem:

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst regelmatig op terug.

Het bieden van steun aan de ouders/verzorgers:

- Ouders die zich zorgen maken omtrent pesten worden serieus genomen.
- School werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- School geeft advies aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- School verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden hebben er soms moeite mee dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan training of begeleiding aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene regels en afspraken met zijn of haar mentorklas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens benoemt de mentor het pestprotocol van onze school. Ook maakt de mentor duidelijk dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp vragen of bieden wordt beschouwd. In de leerjaren 1 tot en met 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen. De leerlingen vatten aan het eind van deze lessen een aantal samen gemaakte afspraken samen (zie bijlage 1: het pestcontract).

Indien een mentor of docent aanleiding ziet, besteedt hij/zij expliciet aandacht aan het pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt die worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer. Tevens ontvangt de teamleider een uitdraai van de gemaakte afspraken.

Het stappenplan na een melding van pesten

Leerling/ouder(s)/docent maakt melding bij:

Het uitgangspunt is dat er eerst een melding gedaan wordt bij de mentor en als dat niet kan of niet veilig voelt dan bij de teamleider of de vertrouwenspersoon. De mentor meldt altijd de melding bij de kernteamleider. De mentor zal in kaart brengen welke andere mentoren erbij betrokken zijn en deze informeren. Tevens controleert hij/zij of het proces goed doorlopen wordt en zal met betrokken leerlingen worden gesproken om te achterhalen of er nog steeds sprake is van pesterijen. Tevens kan de vertrouwenspersoon de mentoren adviseren.

Mentor

Wanneer het pesten in klassenverband plaatsvindt praat de mentor eerst met de gepeste leerling en later met de pester(s) apart. Een leidraad voor deze gesprekken kan de mentor opvragen bij de vertrouwenspersonen. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. Afspraken worden in Magister vermeld.

- De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
- De mentor spreekt met de gehele klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
- Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag bij de teamleider van de betrokken leerlingen. Belangrijk is om de leidinggevende te attenderen op het dossier in het Magister.

Teamleider

De teamleider neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.

- Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
- Belangrijk in het contact met de pester is het confronteren, mogelijk achterliggende problematiek boven tafel te krijgen en het duidelijk maken wat de vervolgstappen zijn bij herhaling van pesten.
- In het contact met de gepeste wordt gekeken naar afwijkend gedrag op sociaal gebied dan wel of deze sociaal gedrag vertoont waardoor hij/zij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
- Hij adviseert zo nodig, zowel aan pester als aan gepeste leerling, hulp op vrijwillige basis door de vertrouwenspersoon of de schoolmaatschappelijkwerker.
- Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte, wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
- Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders/verzorgers.
- Hij koppelt de informatie weer terug naar de mentor.

Het pestproject

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij/zij ertoe verplicht om individueel een programma te volgen. Dit vindt plaats in de eigen tijd en dus niet tijdens de schooltijd. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling. De ouders worden van dit project op de hoogte gesteld. Het project zal een onderzoekend werkstuk inhouden over de gevolgen van pesten met een gesprek over de uitkomst van het verslag met de mentor of de teamleider.

Schorsing

Wanneer ook het verplichte pestproject geen blijvende vruchten afwerpt, volgt een schorsing van een dag. Daarna kan een langere schorsing volgen.

Singelland

VO Surhuisterveen

IK PEST NIET WEER!

Door ondertekening van deze brief onderschrijf ik het uitgangspunt van de school.

Met andere woorden:

- Ik stop mijn pestgedrag
- Ik behandel anderen met respect. Ongeacht uiterlijk, huidskleur, godsdienst, sekse, seksuele voorkeur, afkomst, handicap, politieke of andere overtuiging of taal.

Verdere gevolgen:

Als ik me weer schuldig maak aan ongewenste omgangsvormen, zoals pesten, dan worden mijn ouders/verzorgers uitgenodigd op school om de problemen te bespreken. In dit gesprek wordt ook aangegeven wat de verdere stappen zijn (bijv. schorsing) bij volgende misdragingen.

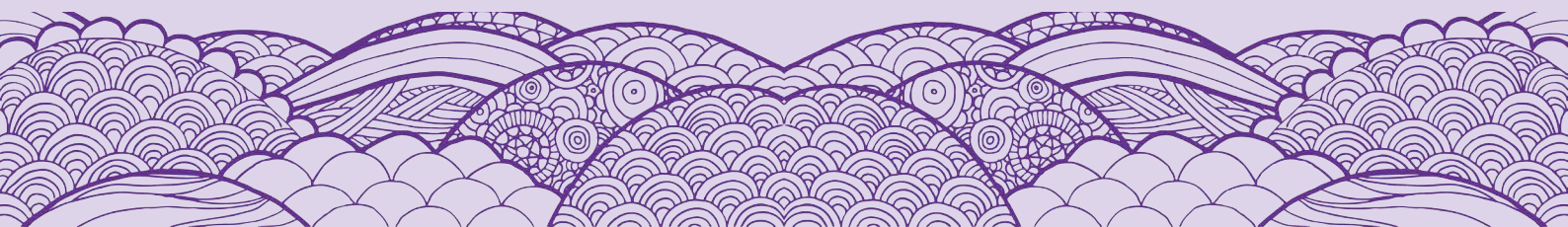
Ik krijg dan ook, in overleg met mijn ouders/verzorgers, een projectstraf die te maken heeft met dit onderwerp.

Namens de school:

Leerling:

Teamleider:

Naam leerling:

Singelland

VO Surhuisterveen

Hand-out Pestprotocol VO Surhuisterveen

Onze school moet voor iedereen een veilige leerplek zijn. Alleen als iemand zich prettig voelt kan hij/zij goed functioneren. Als een leerling door pestgedrag niet goed op school kan functioneren, dan gebruiken wij het Pestprotocol VO Surhuisterveen.

Kort samengevat:

Als er sprake is van pestgedrag, wordt in verband met dossiervorming altijd de mentor op de hoogte gebracht. De volgende stappen worden in de richting van de pesters genomen:

Stap
1

De mentor wordt voor de eerste keer op de hoogte gebracht van een pestprobleem.

Actie: De mentor neemt contact op met het slachtoffer en met de ouders/verzorgers van het slachtoffer, tevens volgt er een gesprek met de pester. (De straf is afhankelijk van de ernst van het incident. Indien dit een ernstig incident is, kan natuurlijk worden opgeschaald). Er volgt een gesprek met de pester en het slachtoffer om het onderlinge contact te verbeteren.

Stap
2

Er is sprake van een herhaling van een incident.

Actie: Er vindt een gesprek plaats met pester en ouders/verzorgers van de pester. Bij dit gesprek is de teamleider aanwezig. Hierop volgt een sanctie.

Stap
3

De mentor heeft gesprekken gevoerd met de pester(s). Hierin blijken geen verbeteringen te zijn ontstaan in het gedrag en/of er is sprake van herhaling. De mentor bespreekt dit met de teamleider en de pester(s) zal een *niet-pest contract* moeten ondertekenen. Er gaat een afschrift naar de ouders. Indien nodig zal er voor de slachtoffer gepaste hulp gezocht worden.

Stap
4

De docent/mentor meldt het pestgeval, treedt handelend op en stuurt de leerling naar de teamleider. Deze neemt contact op met de directeur over een eventuele schorsing. De ouders/verzorgers worden door de teamleider op school uitgenodigd voor een gesprek waarin het gedrag van de pester en de (toekomstige) sancties bij herhaling worden besproken. Ook de mentor is hierbij aanwezig. De leerling krijgt een pestproject (bijv. werkstuk maken over pesten, boek over pesten lezen en verslag uitbrengen). Uiteraard zal er steeds contact zijn met de ouders/verzorgers van de pester(s).

Bij elke stap blijft het belangrijk dat het contact tussen de gepeste en de pester(s) wordt hersteld. Ons doel blijft dat iedere leerling een veilige leerplek heeft op onze school.

